

PLAATS,

*standbeeld van Johan de Witt,
onthuld 12 juni 1918,
ontworpen door F. E. Jelsema.*

Honderd jaar geleden was er in ons land een comité, dat een standbeeld wilde oprichten voor Thorbecke en dat de staatsman een plaats had toegedacht waar nu het beeld van Johan de Witt staat. Er was zelfs een frappant gelijkende dubbelganger van Thorbecke, de Haagse aapjeskoetsier Jan Vink, die er voor had geposeerd. Maar het plan ging (nog) niet door. De tijd had nog niet genoeg afstand gebracht tussen Thorbecke en zijn tegenstanders, zodat koning Willem III zich verzette tegen de oprichting van een monument. Toch verrees er in 1876 een beeld van Thorbecke in de hoofdstad en men besloot de Haagse Plaats waar zich op 20 augustus 1672 de tragedie van de gebroeders De Witt had afgespeeld, te bestemmen voor een standbeeld van de grote raadpensionaris.

F. E. Jelsema (statuaire, Scheveningseweg 92) ontwierp het gedenkteken, dat uit een 2.80 meter hoog voetstuk van Beiers graniet in warm grijs bestaat, waarop in staande houding de figuur van De Witt, in brons, ruim 1000 kilo zwaar, 3.40 meter hoog, gegoten door de Fonderie Nationale te Brussel.

Aan de voorzijde staat: Johan de Witt 1625-1672, aan de achterkant: Leider en dienaar van de Republiek, Vormer harer machtigste vloten, Verdediger der vrije zee, Verzorger van 's lands gelden, Wiskundige. Voorts vermeldt de sokkel: Hij was een volmaakt Hollander (een uitspraak van William Temple) en een citaat uit een van De Witts brieven, dat hij opschreef tijdens een vloottocht naar de Oostzee, „Ick hebbe geduyrende de storm naer mijn cranck vermogen allmede helpen uitkijcken en selfs in 't aller hardste van 't weder boven gestaen.”

Op 20 juli 1914 berichtte de minister van waterstaat, dat hij geen bezwaar had tegen plaatsing van dit standbeeld, mits de ruimte, die het beeld zou innemen, aan de noord- en zuidkant daarvan een verkeersweg van tenminste 9.80 meter zou overlaten, daar „De Plaats behoort tot eene der groote Rijkswegen”.

Bij de onthulling waren aanwezig koningin Wilhelmina en prins Hendrik. Vóór het monument ligt een steen, waarin volgens de overlevering zeven sabelhouwen staan, die in 1393 werden toegediend door zeven adellijke sluipmoordenaars aan Aleid van Poelgeest, de vriendin van hertog Albrecht van Beieren.